

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

ABD'NİN YENİ 11 EYLÜL'Ü

Mehmet KANCI

Blog No: 20
19.09.2012

Amerika Birleşik Devletleri, topraklarını hedef alan tarihin en büyük terör eyleminin faillerini cezalandırdığını, El Kaide'nin omurgasını kırdığına kanaat getirdiği günlerde yeni bir 11 Eylül travması yaşadı. 11 Eylül 2012 Salı gecesi Amerika Birleşik Devletleri'nin Libya'nın Bingazi kentindeki konsolosluğu sıradışı ve uluslararası kamuoyu için sürpriz bir saldırının hedefi oldu. Saldırıda Amerika Birleşik Devletleri'nin Trablus büyükelçisi Christopher Stevens'ın yanısıra bir büyükelçilik çalışanı ve onları korumakla görevli 2 eski Amerikan deniz komandosu da öldürüldü. İlk bakışta basit bir protesto gösterisi olarak başlayan eylem nasıl böyle bir saldırıya dönüşmüştü? Amerikan diplomasisi Kabil büyükelçisi Adolph Dubs'un 14 Şubat 1979'da kaçırıldıktan sonra öldürülmesinden bu yana böyle bir kaybı ilk kez yaşıyordu. Washington'daki şaşkınlık yalnızca büyükelçi Stevens'ın ölümüyle sınırlı değildi. Dışişleri Bakanı Clinton, Amerikan yönetiminin bu saldırı karşısında yaşadığı şoku konuyla ilgili ilk açıklamasında "Özgürleşmesine yardımcı olduğumuz bir ülkede, yıkımdan kurtardığımız bir şehirde nasıl böyle bir şey olabilir?" sözleriyle ifade ediyordu. Bingazi'deki Amerikan konsolosluğunu hedef alan eylemin kıvılcımını ateşleyen olayın kaynağı ise yine Amerika Birleşik Devletleri'ni işaret ediyordu. 2011 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Kaliforniya eyaletinde çekilen bir film bu terörün kaynağı olarak ortaya çıktı. "Müslümanlar'ın Masumiyeti" adlı film 2012'nin ilk aylarında Hollywood'da gösterilmiş ancak kimsenin ilgisini çekmemişti. Ta ki filmin yapımcısı Nakoula Basseley Nakoula tarafından 14 dakikalık bir bölümü internete konulana kadar. Hazreti Muhammed'e hakaret içeren filmin şaşırtıcı yolculuğu ve yarattığı yıkım ise bu noktadan itibaren başladı. Amerika Birleşik Devletleri doğumlu Mısır kökenli bir Kıpti Hristiyan olan Morris Sadek'in bu filmi keşfederek internet ortamındaki Arapça tartışma sitelerine yollaması İslam dünyasının da durumdan haberdar olmasını sağladı. Uydu üzerinden Mısır'a yayın yapan El-Nas kanalının programcılarından Şeyh Halid

Abdullah'ın söz konusu klibe 8 Eylül'de ekranda yer vermesi olayların fitilini ateşledi. 11 Eylül günü ilk eylem yine Mısır'ın başkenti Kahire'de patlak verdi. Yaklaşık 2 bin kişilik bir kalabalık filmi protesto etmek için Kahire'deki Amerikan büyükelçiliğine yürüdü, eylemcilerin bir kısmı bahçe duvarlarına tırmandı ve gönderdeki Amerikan bayrağını indirerek ateşe verdi. Saatler sonra bu kez benzer haberler Libya'nın Bingazi kentinden gelmeye başladı. Bir grup protestocunun Amerikan konsolosluğu binasını kuşattığı ve bahçeye girmeye çalıştıkları yönünde haberler gelmeye başladı. Saatler gece yarısına yaklaşırken protestocuların tepkilerinin dinmesi beklenirken işin rengi değişti. Gün ağardığında uluslararası ajanslara Bingazi'deki konsolosluğun yağmalanmış ve ateşe verilmiş haldeki görüntüleri ulaştı. Amerikan Dışişleri Bakanlığı önce iletişim memuru Sean Smith'in öldüğünü duyurdu saatler sonra ise Büyükelçi Christopher Stevens ve iki korumasının da saldırıda hayatlarını kaybettikleri doğrulandı. Olayla ilgili detaylar netleştikçe Bingazi'de yaşananın basit bir protesto gösterisi olmadığı, hafif silahlar roket atarlar ve el bombalarının kullanıldığı bir terörist saldırının söz konusu olduğu kanaati yerleşti. İngiliz The Independent gazetesinin olayın hemen ardından gündeme getirdiği haberler de Bingazi de yaşananların görünenden daha karmaşık bir kompozisyon içerdiğine işaret ediyordu. Amerikan Büyükelçisinin başkent Trablus'tan Bingazi'ye gidişinin gizli bilgi olduğuna dikkat çeken gazete yalnızca bu bilginin değil, konsolosluk binasındaki güvenli konuta dair bilginin de saldırganların eline geçtiğini yazıyordu. The Independent gazetesinin gündeme taşıdığı bir diğer iddia ise saldırıyı düzenleyen kişilerin Amerika Birleşik Devletleri ile işbirliği yapan Libyalıların listesini ve petrol anlaşmalarına dair belgeleri ele geçirdikleri yönündeydi. El Kaide Bingazi'deki saldırıyı üstlenmesi ve bunun Pakistan'da öldürülen örgütün üst düzey isimlerinden Ebu Yahya El Libi'nin Amerikan operasyonunda öldürülmesine misilleme olarak düzenlendiğini açıklaması Washington'da alarm zillerinin çalmasına yol açtı. Amerikan yönetimi 11 Eylül saldırılarının hemen öncesinde El Kaide'nin Pakistan'daki önde gelen ismi Ebu Yahya El Libi kod adlı Şeyh Hasan Muhammed Kaid'in ölüm haberinin El Kaide lideri Eyman El Zevahiri tarafından doğrulanmasının sevincini yaşıyordu. 2005 yılında Afganistan'daki bir hapishaneden kaçan El Libi'nin içerisinde bulunduğu araç 4 Haziran'da Pakistan'ın Mir Ali bölgesinde bir Amerikan insansız hava aracı tarafından vurulmuş ancak ölüm haberi El Kaide tarafından uzun süre gizlenmişti. 11 Eylül'ün 11. yıldönümü öncesinde El Kaide'ye bir darbe de Arap Yarımadası'nda vurulmuştu. El Kaide Arap Yarımadası örgütlenmesinin iki numaralı ismi de Eylül'ün ilk haftasında 5 adamıyla beraber bir insansız hava aracı tarafından vurulmuştu. Amerikan güvenlik kaynakları Ebu Yahya El Libi ve Said El Şihri'nin El Kaide için yeri doldurulamaz isimler olarak nitelerken bu zafer saatleri Büyükelçi Cristopher Stevens'ın ölümüyle son buluyordu. El Kaide'nin Bingazi saldırısını bir misilleme saldırısı olarak üstlenmesi, Libya'nın doğusundaki en etkili selefi gruplardan birine dikkatlerin yoğunlaşmasına yol açtı. Batılı istihbarat kaynakları, Muammer Kaddafi rejiminin yıkılması sürecinde ortaya çıkan ve El Kaide İslami Magrip örgütlenmesi ile bağlantılı Ensar El Şeria grubunun Bingazi saldırısı ile bağlantılı olduğuna işaret etmeye başladılar. Ensar El Şeria kendisine yönelik suçlamaları reddetse de Tunus'ta da bir kolu bulunan örgüt olağan şüpheli haline geldi. Amerika Birleşik Devletleri bir film bahanesiyle yurt dışındaki diplomatik temsilciliklerini hedef alan saldırıların artabileceği endişesiyle Libya'nın başkenti Trablus ve Yemen'in başkenti Sana'daki büyükelçiliklerini deniz piyadeleriyle takviye etti. Mısır ve Sudan yönetimleri ise büyükelçiliklerin korunması için

Amerika Birleşik Devletleri'nin asker gönderme girişimini reddetti. Ancak 13 Eylül Perşembe gününden itibaren Yemen ve Kahire'deki Amerikan büyükelçiliklerine yönelik saldırılar protesto eylemleri görüntüsü altında dalga dalga artmaya başladı. Eylem sürecinin ilk Cuma günü ise Sudan'ın başkenti Hartum ve Tunus'un başkentinde olaylar tam anlamıyla kontrolden çıktı. Hartum'da önce İngiltere ve Almanya büyükelçilikleri saldırıya uğradı ardından Amerika Birleşik Devletleri büyükelçiliği. Sudan'ın başkentindeki eylem sürecinde protestocu grupların yanyana bulunan İngiliz ve Alman büyükelçiliklerine saldırdıktan sonra otobüsler ve otomobillerle başkent dışındaki Amerikan büyükelçiliğine doğru yola çıkmaları sürecin organize bir şekilde işlediğine işaret eden belirtilerden biriydi. Tunus'un başkentinde de Amerikan büyükelçiliği bahçesine giren eylemciler araçları ve Amerikan bayrağını ateşe verdiler. Hafta boyunca Kahire, Hartum ve Tunus'taki eylemeler sırasında indirilen Amerikan bayraklarının yerine El Kaide'yi temsil eden siyah sancaklar çekildiği görüldü. Cuma günü Kahire'deki Tahrir Meydanı'nda Hazreti Muhammed'e hakaret içeren filmi protesto için toplananların, 2 Mayıs 2011'de Pakistan'ın Abudabad kasabasında Amerikan özel kuvvetlerinin operasyonunda öldürülen Usame Bin Ladin'in resimlerini taşıması da alandaki basın mensuplarının dikkatlerinden kaçmadı. Saldırı dalgası 14 Eylül Cuma gününü 15 Eylül Cumartesiye bağlayan gece Afganistan'ın Helmand vilayetinde zirve noktasına ulaştı. El Kaide ve Taliban militanları çok uluslu gücün kullandığı Camp Bastion'a saldırdı. İngiltere Prensi Harry'nin de askerlik görevini yaptığı kampa düzenlenen saldırıda 2 Amerikan deniz piyadesi öldürüldü, uçaklar hasar gördü. Amerika Birleşik Devletleri bu süreçte Ermenistan, Zambiya, Kuveyt ve Burundi'deki büyükelçiliklerini olası bir El Kaide saldırısı ihtimaline karşı alarma geçirdi. Peki ülkesi Amerika Birleşik Devletleri'nde banka dolandırıcılığından hüküm giymiş bir kişinin çektiği düşük bütçeli bir film tüm bu yaşananların sebebi olabilir mi? Yoksa Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere batı dünyası, bittiği sanılan El Kaide'nin filme yönelik protesto eylemleriyle kendisini ortaya koyan, daha geniş bir tabana yayılmış olan yeni yapılanmasının gövde gösterisiyle mi karşı karşıya ? Bu soruların cevabını Afganistan'da Sovyet işgaline karşı direnişi örgütleyen ve Usame Bin Ladin'in akıl hocası olarak gösterilen Abdullah Azzam'ın satırlarında aramak lazım. Küresel Cihad kavramını ilk kez gündeme getiren ve "Cihad Kervanı" adlı eseriyle El Kaide kavramını ilk kez kitlelere tanıtan Abdullah Azzam'dı. Azzam, cihadın öncülerinin sağlam bir temel üzerinde birleşmesi gerektiğini ifade ederken bu temel yapının "El Kaide" olarak adlandırılmasını gündeme getirmiş ve bu yapının bağlantılarının küresel çapta bir bilgi birikimi ile cihadı Afganistan ve Pakistan dışındaki topraklara taşıması gerektiğini savunmuştu. Hazreti Muhammed'e hakaret içeren filme yönelik Kuzey Afrika, Ortadoğu ve Güney Asya'da düzenlenen eylemler ve bu eylemlerin batılı büyükelçiliklere yönelik saldırılara dönüşmesi 24 Kasım 1989'da suikast sonucu hayatını kaybeden Azzam'ın öngörüsü doğrultusunda El Kaide'nin 11 Eylül 2001'e oranla çok daha kapsamlı bir güç haline dönüşmüş olabileceğine işaret ediyor. Bu noktada halen merkezi Almanya'da bulunan Amerika Birleşik Devletleri'nin Afrika Karargahı'nın (US Africa Command) insansız uçaklar desteğinde Afrika kıtasında El Kaide ile bağlantılı gruplara karşı daha kapsamlı operasyonlara girişmesi de kaçınılmaz görünüyor.

About the author:

To cite this article: Mehmet KANCI. 2026. "ABD'NİN YENİ 11 EYLÜL'Ü ." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2012 / 20. September 19. Accessed October 31, 2026. https://avim.org.tr/Blog/ABD-NIN-YENI-11-EYLUL-U

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır